

Sóczó Ferenc Sch.P. emlékére

A tanév 1977-ben is szeptemberben kezdődött...

Mikor izgatott elsőként beléptem az osztályterembe, egy kékesszürke jéghideg szempár átható pillantásával végigmért. Első gondolatom az volt, hogy egy háborús filmekből vett lágerparancsnokkal állok szemben, aki reverendát öltött, hogy tompítsa a találkozás okozta sokkot. Tisztán emlékszem, hogy ezen akkor nagyon megrökönyödtem.

Aztán jöttek a tanulással teli szürke hétköznapok. A naplófrász rettenetes feszültsége. Nem lehetett olyan alaposan felkészülni magyar- és németórákra, hogy nyugodtan végigüljük azt, míg Tanár úr a füzetkéje ide-oda lapozgatásával meg nem találja azt a valakit, akit aztán negyedóra kínvallatás után úgy küldjön helyére, hogy (őt idézve) „látom készültél, egyketted”. A kegyetlen lágerparancsnokról szőtt első benyomásom ilyenkor mindig igazolódni látszott.

Szinte észrevétlenül vágtatott el a négy év. Mikor az érettségi bizonyítvánnyal a zsebemben kiléptem a Mikszáth téri épületből, teljes szívemből tudtam hálát adni Istennek a mögöttem hagyott évekért és tanárainért. Azokért, akik kompromisszumok nélkül, a tökéletességre törekedve, szeretetteljes, következetes szigorral készítettek fel az életre. Ezt a névsort nálam Sóczó Ferenc vezette. Ki emlékezett már az órák elejének izgalmára, feleléskor a térdek citerájára, a kínkeservvel megírt tízoldalakra. Itt már csak az volt a fontos, hogy az én osztályfőnökömet Dr. Sóczónak hívták.

Később, ha a nagybetűs életben nem találtam a helyem, akkor Tanár úr ott volt, mint egyfajta lelki menedék. Gondoltam, ha már olyan tökéletesen feltérképezett a 4 év alatt, csak tud használható kapaszkodókat az élet dolgaihoz rólam-nekem. Az eltelt évtizedek alatt több-kevesebb rendszerességgel látogattam őt. Hívatástisztázás, kapcsolatbeli buktatók, munkahelyi konfliktushelyzetek, az élet egyéb kérdései voltak ilyenkor terítéken.

2011-ben lelkesen készültünk a 30. érettségi találkozóra. Ez nagyjából egybeesett a Rend átköltözésével jelenlegi helyére. A találkozón Tanár úr lemondóan tudatta velünk, hogy ő már csak meghalni jön át ide, miután 42 év elteltével ott kell hagynia addigi otthonát, a 10-es szobát a Mikszáth téri épület IV. emeletén. Rendkívül aggódott azon is, hogy a gondosan rendszerezett, becslése szerint 8-10 000 kötetből álló könyvtárával mi lesz a hurcolkodás során.

Páran összenéztünk... Megbeszéltük, hogy ezt a munkát teljes egészében átvállaljuk a Rendtől. Rögvest alakult egy lelkes kis csapat, akik 3 nap alatt 169 banános dobozba rendszerezve összepakolták a köteteket, majd saját kocsikkal szervezeten átmenekítették jelenlegi helyére. Mikor Tanár úr látta, hogy korábbi aggodalmainak semmi alapja, minden a helyére került, elkezdett oldódni. Elmondta, hogy ezeken a polcokon olyan szellemi értékek vannak, melyek valami miatt nem fértek bele egykor a tantervbe, de nem lenne szabad ezeket csak úgy parlagon hagyni.

Szaván fogtuk! 30 évvel érettségi után, az egykori balhésabb diákokból így verbuválódott egy kis csapat, hogy havi rendszerességgel találkozzon a Rendházban, kincseket keresni. Útjára indult a VINOdalom! Nagyon büszke volt ránk Tanár úr!

Ezeken az alternatív irodalomórákon Tanár úr igazi házigazdaként sorra nyitogatta jelképes ládikáit, szedte elő belőlük értékeit. Mi pedig lassan felfedeztük, hogy minden papi, meg pedagógusi allűrjei ellenére, ő is emberből van. Nagyszerű volt megélni azt a közvetlen, baráti hangot, stílust, mely – természetesen a kellő tisztelet megtartva, de - jóval közelebbi és bensőségesebb volt már, mint egy tanár-diák viszony. Én úgy gondolom, hogy fiai helyett fiaiként szeretett minket, mi pedig egyfajta pótapaként tekintettünk rá.

Ebből az időszakból egyik maradandó élményem, mikor elvittük őt szülőfalujába, Endrődre. Döbbenetes volt látni, ahogy megnyílt. Minden kapualjról, házról, utcáról volt mondanivalója, fölmászott velünk a templomtoronyba és a harangok mellől néztük a végtelen Alföldet. A temetőben járva megható szavakkal idézte fel elhunyt rokonainak, barátainak emlékét kiemelve azt, hogy ki, mennyit adott hozzá az ő hitéhez.

Aztán egy nyári reggel elkezdett rakoncátlankodni a szíve. Utólag bevallotta, hogy kicsit legénykedett az érzéssel, kezdetben nem vette annyira komolyan, mint amennyire kellett volna. Az eredményt tudjuk. Nem csak egy „szimpla” infarktus, ahonnan orvosai visszahozták, hanem utána egy komolyabb szív műtét, hogy egyáltalán maradjon még némi esélye a VINOdalom összejöveteleknek. Ez az időszak bennünk is változásokat hozott. Hétköznapiakon is buzgón jártunk szentmisére és én azon kaptam magam, hogy teljes szívemből imádkozom érte. Ezt azért a gimnáziumi évek alatt nehezen tudtam volna elképzelni magamról.

Ha bármi miatt nem tudtuk tartani a találkozók menetében a havi ütemet, már hiányoztunk egymásnak. Legalább 8-10 olyan könyvet figyelmünkbe ajánlott Tanár úr, melyekről azt mondta: „addig nem halhatunk meg, míg el nem olvassuk!”. Persze, hogy a jó diák halogatja az ilyesmit...

Sík Sándor és Johann Wolfgang von Goethe. Ők voltak Tanár úr kedvencei, az ő gondolataik voltak számára a zsinórmérték. A nagy német költő Életszabály című verse Tanár úr életfilozófiáját tükrözi:

*Ha egy szép élet vágyát őrzöd,
a múlttal nem szabad törődnöd,
s mindig úgy tégy ha veszteség ér,
minthogyha újjászülden élnél;*

*Mit akar?- kérdd meg minden naptól
és minden nap felel majd akkor;*

*Tetteidnek tudjál örülni,
más tetteit tudd megbecsülni;
főként ne gyűlölj egy embert se,
s a többit hagyd az Úristenre.*

Az sem véletlen, hogy Sík Sándor, a nagy piarista költő képe díszíti a folyosó falát Tanár úr V. emeleti szobája mellett. Örökösök című versében mintha Tanár úr maga szólna hozzánk:

Az iskolaház folyosója sarkán
Zsibongva, fűgén, tavaszias tarkán
Mennek előttem a fiatalok,
A lépcsőfokot hármával ugorván.

Köszönnek, annak rendje-módjaképpen:
Tudják, ki vagyok, hisz ott lóg a képem
Valahol egy falon a folyosón
Régvolt tanárok képei körében.

Amint egyik-másikkal összenézek,
Elnehezülnek vállamon az évek,
Olyan avultnak érzem magam,
Mint egy elszürkült történelmi képet.

De én kilépek rozsdás keretemből
S szürkült kezemmel, nem-szürkült szívemből
Áldást intek a sietők után,
Atyai áldást, - a történelemből.

Meghalljátok-e a múltbeli áldást,
Kik a holnaptól várjátok a váltást?
Mindegy, megfogam, hallatlan is, érzem,
A nagyapai Istenhez-kiáltás.

Dús örökséget nem adhat apátok:
Csak ami voltam, azt hagyom reátok,
De hogyha (Isten adja!) megfogam,
Boldog lesz tőle késő unokátok.

Csak ami vagyok: azt, hogy szépen éltem,
Igaztól, jótól, széptől sose féltem,
De ami nem szép, ami nem igaz,
Ami nem is jó, azt is, most is, értem.

Megértem azt is, aki nem ért engem,
Tudok ölelni múltat a jelenben.
És akarom ölelni a jövőt,
S szolgálatára magamat jelentem.

Szolgálatára embernek, világnak,
Nagy Istenemnek, kicsike hazámnak,
Vén magam helyett, örökösökül,
Fiúk, fiaim, titeket ajánllak.

Kedves Tanár úr! Mindent köszönünk!

Laudetur Jesus Christus!

Bleicher Imre